

קָרָא לִי רֹאשֵׁי דִּוְרוֹת הָאָרֶץ / קָרָא לְאָדָם הַנוֹצֵר מֵאָרֶץ
 קָרָא לְנֹחַ אִישׁ צַדִּיק בְּאָרֶץ / קָרָא לְאַבְרָהָם מֵאֲצִילֵי אָרֶץ
 קָרָא לְיִצְחָק הַזֶּרַע בְּאָרֶץ / קָרָא לְיַעֲקֹב הַנִּחְתָּם בְּשָׁמִי-עָרֶץ
 קָרָא לְשִׁבְטִים לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר-בְּאָרֶץ
 95 וְעַל כָּל-אֶחָד וְאֶחָד שְׁאֵלָנִי יוֹצֵר הָאָרֶץ:

עֲמַד אָדָם רֹאשׁ לְנִשְׁמוֹת / זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם רְשׁוּמוֹת
 וְאָמַר אֵלֶיהָ הִנֵּה-זֶה חֹכֶם מְלֵא חֲכָמוֹת
 בְּדָמוֹת וּבְצִלָּם אֹתוֹ לְדָמוֹת / כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ מַעֲלָה בְּאִימוֹת
 וּמִרְאוֹ עַל-חַיּוֹת וּבִהֲמוֹת / וְכָלם יִצְרָתִי עָלֵי אֲדָמוֹת
 100 וּבִדְעָתוֹ קָרָא לָהֶן שְׁמוֹת
 וְאַחֲרֵי-כֵן קָרָא שְׁמֵי הַנִּכְבָּד וְהַנוֹרָא בְּשִׁמוֹת:

91 לראשי ס° | הארץ: ארץ חס°ש° | מארץ: בארץ ס° מן הארץ ו 92 ארץ: הארץ ורש° 93 משמי כ"מ
 94 הקדושים *ף*ף° | הארץ: הארץ האדם א לפני 96: והיה דברו עם דברה (דיבורה ו) / (עתיד הוסי' ש°)
 ונתאפק בעבורה / מי יבוא (דברה ג) לחופת הדרה / יקח לית חן בתורה (כתרה מץ) הוסי' אומנץש°
 96 עד 127 אותיות קטנות ס° 97 אליה חס° ש° | זה חס° וס°ף*ף*צ"י | חכם: אדם כ | מלא: מכל הוסי'ף°
 98 בדמות: ובדמותו חס° מ' | בצלם ובדמות חנ° | אותי חס° | כאתר באתר א 99 מוראו אחמ'ף*ף*צ"י | על:
 כל הוסי'ץ | וכלם יצרתי: ועדתו צ"י | עלי: על נש° 100 ובדעתי בכ'מ'נס°ף*ף*ף° וכדעתי ח | להם
 וחמס°ף*ף*צ"י ש° 101 ואחריכן ר | כךף*ף*

ג א נתפרש בשמ"ר כו ב 'אני הוא שאמרתי והיה העולם'. 91 קרא לי כלומר הציע לפני, ומעתה מונה הפייטן את אבות העולם
 דין עם התורה עליהם עד סוף הפיוט. מארץ מן הארמה. 92 איש צדיק בר' ו ט. מאצילי ארץ ע"ש ישע' מא ט' מקצות הארץ
 ומאציליה' ונרש על אברהם אבינו בב"ר מד ג, עמ' 426. 93 הזורע בארץ ע"ש בר' כו יב יזרע יצחק בארץ. הנחתם חקוק.
 שרמות דיוקנו חקוק. בשמי ערץ תחת כסא הכבוד, לפי ב"ר סח יב עמ' 788. 'ערץ' הוא שמים בלשון פייטנים. 94 לקדושים
 אשר בארץ תה' טז ג. 95 ועל כל אחד ואחד אם ראוי הוא לקבל את התורה.
 96 עמד אדם מעתה לא התורה היא המדברת אלא הפייטן והוא מספר על דברים בין התורה לקב"ה. זה ספר תולדות אדם בר' ה
 א. רשומות לפי הדרשה בב"ר כד ד, עמ' 233: '...כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות... ואלו הן הנשמות האמורות בספרו של
 אדם, זה ספר תולדות אדם'. 97 ואמר הקב"ה. אליה אל התורה. חכם מלא חכמות לפי הדרשה בפר"כ פרה אדומה ד ד.
 עמ' 66: 'מי כהחכם ומי יודע פשר דבר (קה' ח א)' זה אדם הראשון דכתיב "אתה חותם תכנית מלא חכמה (יחז' כה יב)" ומי יודע
 פשר דבר שפרש שמות לכל ייקרא האדם שמות (בר' ב כ). 98 לדמות ר"ל ראוי לדמות. ממנו מיצורי מעלה. מעולה
 באימות כלהלן, וכן לפי הדרשה בב"ר ח י, עמ' 63 'בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון טעו בו מלאכי השרת ובקשו לומר לפניו
 קדוש'. 99 ומוראו וכו' ע"ש בר' ט ב. וכולם יצרתי ר"ל ועל כולם שיצרתי (והוא המשך הטור הקודם). 100 ובדעתו כלומר
 כחכמתו, כג"ל שורה 97 (בהרבה כ"י גורסים 'ובדעתי', כלומר בהסכמתו של הקב"ה). קרא להן שמות ע"ש בר' כ ב. 101 ואחרי
 כן קרא שמי וכו' לפי הדרשה בב"ר יז ד, עמ' 156: 'אמר לו הקב"ה לאדם הראשון) ואני מה שמי, אמר לו לך נאה להיקראות יי, ואח
 הוא אדון לכל בריותיך'. הנכבד והנורא ע"ש דב' כח נח 'אח השם הנכבד והנורא הזה את יי אלהיך'.

עָלִיו הַשִּׁיבָה תוֹרָה לְאַחַד / בָּעֵת הָיָה אֶחָד
הוֹנֵעַם יָחַד / וְאַמְרָתָּ לֹא טוֹב הָיִיתָ אָדָם אֶחָד
וּכְשֶׁנִּשְׁלַף מִנּוֹ צִלַּע צִלַּע עַל אֶחָד / וּשְׁלֹשָׁה דְּבָרוֹת הֵפֵר יָחַד
הֵפֵר לֹא תִגְנֹב וְחֵלֶק עִם גִּנְבִּי כְּאַחַד 105
הֵפֵר לֹא תַעֲנֶה וְהֵעִיד עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁקָּר יָחַד
הֵפֵר לֹא תַחְמֹד וְחָמֵד וְאָכַל וַיַּחַת
וּבְחֻפָּת כְּבוֹד לֹא לֵן יוֹם אֶחָד:

פֶּרֶשׁ זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֵת אָדָם
וְנִמְצָא דוֹר שְׁלִישִׁי דְּחוּף מִבְּנֵי אָדָם 110
כִּהְיוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
וְקָם דוֹר עֲשִׁירִי מְקַלְקֵל בְּאָדָם
וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם
וַיֵּרָא יִי כִי רַבָּה רָעַת הָאָדָם
וַיֹּאמֶר יִי אִמְחָה אֶת־הָאָדָם 115

108-102 קטן ולא ניקוד ר' חס' אצ"ש רפוסים 102 עדין ר' | לאחד חס' ר' * 103 ואמרת: ונמיתה מן | אדם: האדם
מ חס' ב' ור' חס' ר' 104 ומשנשלף ר' נשלף ו וכשנשתלף מן | מנו: ממנו ור' חס' מ | צלע צלע על אחד: אחת אל
אחת ו | צלע על: על צלע ס' חס' ר' | על חס' מן | ושלש ומן שלשה מ' 105 והפיר | וחלק וכ' ר' * | אחד
ו'מס' 106 והפיר קר | והעיד: והענה ו | אשתו: עדות הו' חס' | שקר חס' ו 107 והפיר | ויחד ר' * יחד
חכ"מ צר

109 עד 120 חס' צ" ולהלן גרשם צ" 110 תמצא: וקם ר' חס' 111 חס' ס' | אז הוחל ארצ"ש | יד חס' או
112 מקלל כ' 113 אלהים ש" 115 מכאן גם גא' | יי: אלהים הו' כ'

102 לאחד לקב"ה. היה אחד לפני בריאת האשה. 103 יחד הוא ואתה, הקב"ה. לא טוב וכו' ע"ש בר' ב יח. 104 צלע נכשל
(לשון פייטנים, עיין מלך ב"י). על אחד בקיום ציוני אחד. 105 וחלק עם גבב ע"ש מש' כט כד וחלק עם גבב שנתא נפטר,
כלומר היה שותף לגבב. כאחד יחד. 106 והעיד עם אשתו שקר כנראה מתכוון לדבריו 'את קולך שמעתי בגן ואירא'.
107 ויחת פחד ((ויש גורסים 'יחד', המתאים לחריזה, ור"ל שמח, נהנה מן הפרי הגנב)). 108 ובחופת כבוד המליצה היא ע"ש
ישע' ד ה יעל כל כבוד חופה' ולפי הדרשה ביקר' כ ב, עמ' חמו שאדם חזוה ישבו בחופות שעשה להם הקב"ה. לא לן יום אחד
לפי הדרשה על תה' מט יג יאדם ביקר בן יליך בביר יא א, עמ' 88 'אדם הראשון לא לן בכבודו כלומר חסא כיום שבו נוצר וכו'
ביום גורש מן ערן.

109 פרש זה ספר וכו' כנראה ר"ל עוד לפני שנחפרש, נאמר, זה ספר תולדות אדם' (כר' ה א) כבר נאמר הגבאי על דור אנוש 'אז
הוחל לקרא בשם ה" (כר' ד כו). 110 ונמצא וכבר נמצא. דחוף מרחק ונעש, כלהלן. 111 כהוחל לקרא וכו' לפי מכו'
בחדש ו, עמ' 223 'אימתי נקראו (אלהים אחרים) בשמו (של הקב"ה), בימי אנוש בן שות, שנאמר 'אז הוחל לקרא בשם ה" באותה
שעה עלה אוקיאנוס וחציף שלישו של עולם'. בשם של ה'. מעשה ידי אדם פסילים. 113 ויראו וכו' בר' ו ב. 114 וירא ה'

לולי נולד איש צדיק באדם
זה ינחמנו אמרים מלמעלה פניהם פני אדם
וממטה אמרים זה ינחמנו פני אדם
ואמר אליה הנה אדם תחת אדם
ומצא-חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם: 120

פצה דת כתובה עליו להשיבה / אם צדיק הוא ותמים בנתיבה
וזהיר במצוה עם כל נפש בתבה
למה לא נזהר בצאתו מן התבה
וישפת וישכר ולמאד רווה
הסובל במי המבול ולא סבל בטיפת תאוה
ויתגל בתוך השכיבה / ובא לידי חובה
ונתבה בעיני ניניו בערוה:

צץ ממזרח וכשחר עלה / ונקרא עיט פרץ על-פני מעלה
אב המון נקרא ונתעלה / ובעשרה נצרך ולא נמצא-בו עולה

116 איש: בן וף*ף*צ' בין גא' 117 מלמעלה: למעלה ס' ממעל *ף* ממעשינו ו | פניהם חס' א | האדם ו
118 ממטה ס' ומטה נר ולמטה רצ' ומלמטה ח | האדם ו 119 ואמר ח | הנה: זה הוסי' בחכ'רמנ 120 ושכל טוב
חס' גא' | בסוף השורה: והיה הוסי' גא' סימן להוספת מחרחת חזרת, כגון שר' 15 לעיל
121-127 קטן וללא ניקוד ר חס' אצ' ש'רפוסים 121 להשיבה: השיבה כ' תשובה ר | אם חס' גא' | הוא חס' גא'
תמים כ'ממץ 122 הוהיר ר והוהיר ס' | על ו | נפש בתבה: כתובה ו 123 ולמה ב | בצאתו חס' ר
124 למאור ר 125 הוסבל צ' | מי מבול ר | לא גא'כ' | וסבל וך סכל בחמנף* | טיפת ס'ץ בטיפה מ' | תאות
תאוה *ף* 127 לעיני גא'ף*ף' | בסוף השורה: ואהיה הוסי' גא' סימן להוספת מחרחת חזרת, עיין ח'נ לאחר שר' 5 לעיל
128 נקרא א | ופרח גא'ף*ף' 129 ובעשירה ר ועשרה *ף*ף' ובעשר מס' | לא כ'ש'

וכר' שם, שם, ה. 115 ויאמר ה' וכר' שם, שם ו. 117 זה ינחמנו וכר' ב'ר' ה כט. אומרים מלמעלה אחי רמו לדרשה בבי'ר
ל ה, עמ' 271 'אלה תולדות נח נח... ניחה לעליונים ולתחתונים'. פניהם פני אדם כעיר למלאכים לפי יחוד א י 'ודמות פניהם פני
אדם...'. 119 תחת אדם הראשון, שחטא. 120 ומצא חן וכר' ע"ש מש' ג ד.
121 פצה אמרה. דת כתובה כינוי לתורה. עליו על נח. 122 עם כל נפש בתבה לפי הדרשות על נח בתגיב נח ב 'ולוקח
נפשות חכם (מש' יא ל') זה היה נח שלקח נפשות והיה זן אותם ומאכילן'. 124 רווה הפייטן חזרו 'בה' עם נח. 125 חסובל
כלומר התגבר. ולא סבל בטיפת תאוה לפי ב'ר' לו ר, עמ' 338 'ובא לשמש מישתו (בתוך שכרות) ונתפור זרעו ונתבה'.
126 חובה חטא ועונש. 127 ניניו צאצאי, חס ובענין.
128 צץ ממזרח ע"ש ישע' מא ב מי העיר ממזרח' ונדרש הרבה על אברהם, כגון בב'ר ב ג, עמ' 16. ונקרא עיט לפי הדרשה בבי'ר
טו ר, עמ' 137-138 'כזכותו של אברהם... שבא מרחוק והא דכתיב "קורא ממזרח עיט (ישע' מו יא)". פורח מתעופף. על פני

130 עֲבֹדָה זָרָה עַל־יָדוֹ בְּטָלָה / וְקָרַב רְחוּקִים לְזִכּוֹת מְנַטְלָה
הַפִּירְנִי וְהַפְּרָתִיו בְּאַהֲבָה כְּלוּלָה / פְּדִי הוּא לִיף לְשֵׁם וּלְתַהֲלָה
לְשֹׁמֵר מְצֻתֵיךְ יוֹמָם וּלְלֵילָה / דּוֹרוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵינוּ לֹא זָכוּ לְמִילָה
וַיַּמְעַת נִתְחַתְּמָה בּוֹ נִתְמַנָּה רֹאשׁ לְכָל־תַּפְּלָה:

צְוֹחָה אָמוֹן בְּדָבָר מוֹדֵעַ / כִּי כִּמוּ הוֹדֵעַ / כֵּן נוֹדֵעַ
135 וְכִּמוּ שְׁמֵךְ יִידֵעַ / כֵּן שְׁמוֹ נִתְוֹדֵעַ / וְאִיךְ טוֹלָטֵל מִמֶּדַע
לְהַבִּין וְלִידֵעַ / וּפֶן בְּלִי מֶדַע / בְּמָה אִידֵעַ
וְהַקְשִׁיב עַל דְּבָרֹי יָדֵעַ תִּדֵעַ / וְגֵרָם לְנִינְיוֹ קֶץ מְלִידֵעַ:

קָרָבֵן שְׁלֵם יְחִידוֹ נִמְצָא / כְּטָנָא בְּכוּרִים אֲזַ נִרְצָה
כְּשֶׁה לְטַבַּח רֶץ בְּמִרוּצָה / שְׁלֹשָׁה יָמִים טָרֵף וְנִפְשׁוּ לֹא קֶצֶה

130 ועל מ' | בטילה פ' נבטלה ס' נתבטלה ב' | לזכות: בזכות אף*ף"ש' לזאת ב' 131 לך וךמף*ף"ש' 132 ולשמור פ' | דורות גא' | אשר: זכו הוס' בחמר | ולא ב' 133 מעת כנץ | נחתמה גא' כמ'ף* | התפלה וש' | והיה הוס' גא' כנ"ל סוף 120
134-137 קטן ס' קטן וללא ניקוד ר' חס' אצ"ש' דפוסים | הודע: נודע ס' | נודע: הודע ס' 135 שמך: שמו פ' | ידע גא' | שמו: שמי פ' חס' ר' | נתייע בוךר נודע ח' | איך וחמ'ף* אף פ' | ממדע: ממעל מ' 136 להבין: להאמין גא' כנ"ף*ף' ולהאמין ר' 137 גרם מ' | מלידע: ואהיה הוס' גא' כנ"ל סוף 127
138 יחודו כ' יחיד א' | וכטנא וחצ' | נרצה: נרצא גא' 139 קשה גא' כצאן צ' | מרצה פ' ממרצה גא' | טרף: טרח מ' חס' פ' | נפשו אמ

מעלה כלומר גדל בחשיבותו. 129 אב המון בר' י' ה. ובעשרה נסיונות. 130 עבודה זרה וכו' רומז לשבירת פסילי תרח. וקרוב רחוקים לפי הדרשה על 'ויטע אשל בבאר שבע' (בר' כא לג) באדר"ג נ"א ז, עמ' 34 שהבאים לביתו של אברהם אכלו ושתו ובירכו לקב"ה. לזכות מנטלה לזכות גדולה מאד ומיוחדת (ר"א בורל' פירש 'מנטלה' ככינוי לישראל ע"ש 'זינטלם' ישע' סג ט). 131 הכינוי לפי הביטוי הנפוץ ש'אברהם הכיר את בוראו. באהבה כלולה המליצה היא ע"ש 'אהבת כלולותיך' ירמ' ב, ור"ל שלמה. לשם ולתהלה צפ"ג כ. 133 נחתמה לפי המליצה הנפוצה בלשון התפילה שהמילה היא חוזמת. ראש לכל תפילה לפי ב"ר לט יא, עמ' 375 'קובעך אני ברכה ב"ת, אבל איני יודע אם שלי קודמת אם שלך קודמת... שלך קודמת לשלי... אומרים מגן אברהם ואחורך אומרים מחיה המתים' (אך לא מצאתי במקורות שקישור זאת אם זכות המילה). 134 צווחה קראה. אמון כינוי לתורה ע"ש מש' ח ל' ואהיה אצלו אמון. מודע ידיר, כינוי לקביה, ור"ל בענין דברי הקב"ה. כמו הודע כן נודע כפי שהודיע כן הוא ידוע תוכן. 135 שמך ידע הודיע שמך בעולם (לעיל שורה 130). טולטל ממדע נותרה מחכמה, עשה מעשה שאינו חכם. 136 להבין ולידע כלומר הותרה מלהבין וכו' (ויש גורסים 'להאמין ולידע' ור"ל שלא להאמין וכו', ונראה). ופן בלי מדע ואמר ללא חכמה. במה אדע בר' טו ח, כקורא חגיג. 137 והקשיב ושמע. על דברו בגלל דברו, כעונש על דברו. ידע תדע שם, שם יג. לניניו לצאצאיו. קץ מלידע שלא ידעו את קץ ביאת המשיח. נראה שהיתה לפני הפייטן רשעה מעין מה שיש בידינו במדרג בראשית עמ' רנב-רנד (ולא ככתב) קרועים יג, עיין בהערות במדרג יג, שם, ובמחזור ר"ה עמ' 163) ולפיה הודיע לאברהם בבית בין הבתרים על גלויות כל ארבע מלכויות שהאחרונה שבהן אין קיצה ידוע (ולא על שעבוד מצרים בלבד, שקיצו ידוע). 138 קרבן שלם כינוי ליצחק שהוא 'עולה תמימה' (ב"ר סד ג, עמ' 702). יחידו ע"ש בר' כב א 'את יחידך'. כטנא בכורים כקרבן בכורים (יצחק שהוא בכור לשורה) המובא לכהן בטנא (רב' טו ב). 139 כשה לטבח לאחר שנודע לו למה הוא מתבקש. המליצה

140 הַנֶּעֱצִינָא עִמִּי דִּת מוֹעֵצָה / וְלִקְחִי אֹתוֹ לַחֲפַת עֲלִיצָה
לְשׁוֹחַ בַּשָּׂדֶה לְקִרְאָתָךְ יֵצֵא / וְלִמְעַנּוֹ אֲרָאִים מִמַּחֲצִיחָה
צַעְקוּ חֲצָה:

קוֹל נִתְּנָה דִּת עַל יָחִיד בְּחִידָה / אִמְנָם נִמְצָא שְׁלָם כְּזָבַח תּוֹדָה
וְהַשְׁלִים נִפְשׁוֹ לַמִּזְבֵּחַ וְלַעֲקִידָה / וְנוֹשַׁע מִחֶרֶב וּמִמוֹקְדָה
145 אֵיךְ לָעֵת זִקְנָה וַיּוֹם פְּקוּדָה / קָרָא לְשׁוֹנָאךְ כְּחֶמֶד חֲמוּדָה
שָׂא נָא כְּלִיךְ פְּלִי וַיֵּין אוֹתוֹ הָעֵדָה
תְּלִיךְ וְקִשְׁתָּךְ שֶׁלְטוֹן אוֹתוֹ הָאֲחִידָה
וַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה מְלוּכָה אוֹתוֹ הַסְעִידָה / לוֹלִי קְדָמָה אֲשֶׁה חֲמוּדָה
וַיְצוּתָה לְתָם בְּתַעֲוִדָה / וַיִּלֶּךְ וַיִּקַּח וַיֵּבֵא וַיַּעַשׂ סַעֲוִדָה

140 הרצעי ר' | נה גא' | עמים גא' | במועצה א | 141 לקראתך ש' | למענו נדרש' | ממחיצה חס' גא' מר הוס' וחצ' יצאו הוס' אס' ש' 142 צעקו: וצעקו ס' ש' יצאו ח' ש' מר הוס' ומס' | חצה: והיה הוס' גא' כ"ל 120 143-154 קטן ס' קטן וללא ניקוד ר חס' צ' ש' דפוסים (יש א') | 143 ביחידה אוכ' מ' נ' | מזבח גא' 144 נפשו: יחידה גא' ח' ש' | למאכלת הוס' כ' | למזבח: למאכלת מ' לטבח מ' חס' ח למאכלת הוס' אב' נ' | עקידה בכ' נ' | וממקדה א ומקידה ח' ש' ומיקודה גא' ממקדה מ' 145 אך אנ ואך ו | ליום ו וליום אחנ' | לשנאך גא' | בחמד אגא' ר' | חמדה גא' חמירה ח' ש' 146 א' ח' | העידה ב' מ' מ' ח' ש' ר' 147 ושלטון ח שליטין ר | אותו: אתו א לו ס' העידה ר חס' גא' מ' | האחידה... אותו (148) חס' (מפני הדומות) מ' 148 אותה ר | להסעידה אומץ סעודה ר | ולוליו | חמדה גא' 149 רצונו גא' רצוניתה ר | לתם: יושב הוס' ב' | בתעודה: באהלי תעודה ב | ויבא ויקח ח' | ויבא: ויבא חס' אר' | ותעש במ'

היא ע"ש ישע' נג ו נדרש על יצחק בסדר אליהו רבה ז, עמ' 35. במרצה אולי ר"ל ברצון. טורף כלומר דעתו לא היתה מיושבת, כל עוד לא ידע לאן מוליכים אותו. לא קצה בציוויו של אביו. 140 תועצי קבלי עצתי. דת מועצה כינר לתורה. 'מועצה' כאן במשמע עצה, חכמה. ולקחי וקחי. לחפת עליצה להתחתן איתו (לפי המשל הנפוץ שהתורה היא בת זוג לישראל). 141 לשוח בשדה ע"ש בר' כר סג, אמנם נדרש בכל מקום על תפילת מנחה שתיקן יצחק, וכנראה כולל הפייטן תפילה בתוך דברי תורה. ולמענו בשעת העקידה. אראלים מלאכים. ממחיצה מן השמים, שהם 'מאחורי הפרגוד'. 142 צעקו חוצה ע"ש ישע' לג ו' הן אראלם צעקו חוצה' ונדרש על כפי המלאכים בשעת העקידה בב"ר סה י, עמ' 719.

143 דת התורה. בחידה כך הנוסח גם בקטע גניזה והוא כינר לתורה שהיא דברי חכמה, ויחיד בחידה' הוא זה שנקרא בתורה יחיד'. רוב כ"י גורסים 'ביחידה' כלומר של שרה, שמכונה 'יחידה' בתצ' לך ח (ועיין גם בבמ"ר יד יא על שרה 'שהיתה יחידה בדורה צדקת'). 144 והשלים ומסר. וממוקדה מן המוקד, מן השריפה על המזבח (ואולי יש לנקד וממוקדה, לפי ויק' ו ב). 145 ויום פקודה המליצה היא ע"ש ישע' יג ליום פקודה' ואפשר שמשמעו יום המוות הקרוב, אך נראה שר"ל יום בו נתן יצחק את הציור והתפקיד. לשונאך לעשיו (כ"י חלוקים בניקוד: שונאך משמעו שונא ישראל [ואי אפשר לפרש שונא התורה שהרי היא המרבורת] ושונאך משמעו מי שהקב"ה שונא אותו, לפי מלא' א ג: 'זאת עשיו שנאתי') כחמד חמורה כאילו הוא חומד (אבל באמת הוא שונא) את החמורה, את התורה שהיא כלי חמדה' (אבות ג יד). 146 שא נא כליך בר' כו ג. כלי ויין אותו העדה בציוויו זה יצחק גרם שעשיו-אדום ילבש כלי ויין (כך הנוסח בקטע הגניזה וקצת כ"י. ברוב כ"י גורסים הע' ור"ל הפקודה הנ"ל הועידה לו את כלי הויין). 147 שלטון אותו האחידה המשך דברי הציור של יצחק ור"ל חיבר אותו, נתן בידו, שלטון ('האחידה' הוא להאחידה, או, הפקודה הנ"ל האחידה אותו עם שלטון). 148 מלוכה מלכות אדום (ע"ש 'שדה אדום', בר' לב ה). הסעידה תמכה בו (או לתמוך בו, כ"ל) להגיע למלכות. אשה חמורה כינר לרכבה. 149 לתם בתעודה לצדיק בתורה, ליעקב (בר' כה

150 וַיְהִי אֲךָ יֵצֵא יָצָא וְאָחִיו בָּא מֵצִידָה
וּבְנוֹאִם מִי אִפּוֹא תָרַד תָּרַדָה
וּבִקֵּשׁ לְקַלֵּל יוֹשֵׁב בְּאֶהְלֵי תַעֲוֹדָה
לְוִלִי בֵּת קוֹל מִמָּרוֹם יִרְדָּה
וְגַם גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה בְּתוֹךְ קָהָל וְעֲדָה:

לומר תחכמה

155 רַחֵק אִישׁ שָׂדֶה וְקָרֵב אִישׁ תָּם / יֹשֵׁב אֶהְלִים בְּאֶהְלֵי-רוֹם נַחֲתָם
עֲלִים בְּמַעֲלוֹתָם / וְיִרְדִּים בִּירִידָתָם
תִּמְהִים עַל מַרְאֶה זֶה חוֹתָם
וְאָמַר אֵלֶיהָ הִנֵּה זֶה חוֹתָם / יָפָה מְכַל חוֹתָם
חוֹתָמוֹת שָׁנִים עָשָׂר נַחֲתָמוּ מִזֶּה חוֹתָם
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ טְבוּעִים אַחַד חוֹתָם
עַל-לֵב וְעַל-זְרוּעַ לְמַעַנְךָ חֲתַמְתִּי חוֹתָם:

אחרי 1234567

לומר תחכמה

לומר תחכמה

לומר תחכמה

לומר תחכמה

רַע גָּמְלוּ לָהֶם לְמַכּוֹר מְכִירָה / עַל דְּבַרְת פְּתוֹנַת הַמְּנוֹכָרָה
וְעַל חֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם שְׁנֵאוֹהוּ שְׁנֵאוֹהָ חֲמוּרָה

לומר תחכמה

151 ובנואם: ובנואם נס' ובנואם כ'מץ וכנם או ונס ח | חורד ח 152 אהלי א 153 לולי חס'ף" | ובת ח"ף
154 ונס חס' גא'ס'ף* | וגם ס' | בקהל (בתוך חס') גא' | ועדה: ואהיה חוס' גא' כ"ל 127
155 רחק ח"ף | וקרב: וקירב ומ'עץ וקרב ח"ף יעקב ב' | נחתם: נחתם כ' מתחם במ' 156 עולם גא' |
במעלות חס' ר 158 ואמר ח | הנה חס' א | זה חס' גא'ף*ף"ד 159 חס' ס' | בזה ח"ף*ף" 160 טבעים מ
טבעם ח"ף | באחת ר כאחד בת כאחד כ'דנ אחר חס' 161 חותמתי ש' | חותם: והיה חוס' גא' כ"ל 120
162-165 קטן ס' 167-162 קטן וללא ניקוד ר חס' אצ"ש'רפוטס 162 להם: לו ו ולך חוס' ב' 163 על בתכ"ף |
חלומות: החלומות ו החלום ח"ף | חלם: חלמו ח"ף* דבר ח"ף חס' גא' דבר חוס' ר | חמורה חס' ח"ף*

כו). וילך וכו' שם, כו יד. ויעש סעודה כלומר ערך סעודה לאכיו. 150 ויחי וכו' שם, שם, ל. 151 ובנואם ובנואמר. מי
איפא חורד חרדה שם, שם, לג. 152 ובקש לקלל וכו' לפי ב"ר סו ג, עמ' 756 'בא לקללו אמר לו הקב"ה חזרה...'. 153 בת
קול לא מצאתי במקורות שהיתה שם בת קול. 154 גם ברוך יהיה בר' שם, שם.
155 איש שדה כינר לעשיו ע"ש בר' כה כו. באהלי רום נחתם עיין לעיל שורות 931 52. 156 עולים במעלותם וכו' לפי ב"ר
סח יב, עמ' 788 המלאכים בסולם בבית אל עולים ורואים את חותמו של יעקב ככסא הכבוד ויורדים וחמזים שהוא ישן.
158 חותם יפה מכל חותם מכל בני האדם, לפי משנה סנה' ד ה 'הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון'. 159 שנים
עשר כלומר השבטים, בני יעקב. 160 בטבעת המלך וכו' כלומר כולם צריקים לפי רצון הבורא. 161 על לב ועל זרוע ע"ש
שי"ח ח ו שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך ור"ל למען התורה שם את ישראל (יב השבטים) על לבו חרצו כחותם.
162 להם לעצמם. על דברת בדבר, בגלל. חמורה המוכרת (אחר כך על ידי יעקב, בר' לו לב-לג, כלהלן). 163 ועל חלומות

וּבְנוֹאֵם הַכֹּהֵן נָא נִפְשׁ זָקֵן עֲכָרָה / וְאַנְחָה עָלָיו גְּבָרָה
 165 טָרֶף טָרֶף צֶעֶק צֶעֶקָה גְּדוּלָּה וּמָרָה
 וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ מִפְּנֵי אֲבָלוֹ סָרָה / וּפֶיךָ בִּכְעֵס וְנֵם בְּעֲבָרָה
 לוֹמַר אֲמִירָה / מֵאֵת יי דִּרְכֵי נִסְתָּרָה:

שְׁלֹמוֹ כָּל-אֱלֹהִים בְּעֶמֶד עַם-עוֹלָם
 כְּשִׁלְמוֹ אֱלֹפִים עַד שְׁלֹא גִבְרָא עוֹלָם
 170 וְאֱלֹפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה מִשְׁנִבְרָא עוֹלָם
 וְאֲמָרָה תוֹרָה זֶה מֹשֶׁה אֲשֶׁר נִכְתָּב עָנּוּ מֵעוֹלָם
 וַיִּדְבֹּר יי אֶל-מֹשֶׁה נִרְשָׁם מֵעוֹלָם / הוּא יִירָשִׁי מִרְשַׁת עוֹלָם
 וְהוּא יִקְחֵי מִתַּנְת עוֹלָם / וְכָל-בָּאֵי עוֹלָם יֵאֱמִינוּ בִּי לְעוֹלָם:

אנדר החכמה

164 ובנאום חנס° ובנאום ומץ ובבואם *ף | נא חס'מ' | זקן חס'גא'ו | ואנחה: ואמרה ר' | ועליו ובף" | עברה דר' |
 כאן סוף גא' 165 טרף חס'ו | צעק: ועק מץ חס'ר | צעקה חס'ומץ | מרה כ' 166 וגם ור' 167 לומר אמירה
 חס'ר | מאת יי: מיי ו
 התוספת דלהלן 173 כאן ג
 168 כשלמו כ' 169 נשלמו ש° | שלא: לא *ף*ף חס'ס° | שנברא ס° | העולם נש° 170 ואלפים: אלפים
 אכ'מ'ר חס'ש° | וארבע מאות חס'מ' | וארבעים חס'ש° | שנה חס' אותף"ץש° | שנברא ס° | העולם *ף"ר
 171 אמרה כ'ץ | תורה: הנה הוס'מ' | אשר חס'אש° | נכתב: נקרא אומצ'ץש° 172 נרשם: בי הוס'וחץ בו הוס'מ
 נכתב בי ס° | והוא כ' | יירשני אס° 173 יקחני אס° | מתנת: מקחת *ף" | בי: בו בחכ'מ'ף*ף"ץ" | מכאן עד
 סוף הפיוט חס'מ בגלל חסרון דף | אחרי 173: והיה אל אמונה (מבין בבחינה הוס'ג) / מהרהר למענה / ומבין (חס'ג)
 בחגיגה (חס'ג) / אברא עולם כבינה / בעבור אמנה הוס' אחרי 167 ג הוס' כאן ש°

וכ' ע"ש בר לז ח. 164 ובנאום ובדיבור השבטים. הכר נא שם, שם, לב. עכרה נערה, ומטעם זה גם השבטים פסולים לקבל
 את התורה. 165 טרף טורף שם, שם, לג. צעק צעקה וכו' המליצה היא ע"ש בר' כז לר. 166 ורוח הקודש וכו' שהרי לא
 ידע שיוסף חי, זאת בניגוד ליצחק אביו (לפי הדרשה בביר פד כב, עמ' 1028). מפני אבולו לפי המימרה 'איך רוח הקודש שורה
 מתוך... עצבות', מ"ח כד ג, עמ' 204 (וכשידע שיוסף חי נאמר 'ותחי רוח יעקב אביהם' [מה כן] ותרגם אונקלוס 'ושרת רוח נבואה
 לוח יעקב אבהון'). 167 מאת ה' דרכי נסתרה ע"ש ישע' מ כז נסתרה דרכי מה' ונדרש על יעקב אבינו בב"ר צא י, עמ' 1134.
 ולכן יעקב אינו ראוי לקבל את התורה.
 168 בעמוד בקום, בתחילת קיומו. עם עולם כיניו לישראל ע"ש ישע' מד ז. 169 אלפים עד שלא וכו' עיין לעיל שורה 1.
 170 ואלפים וארבע מאות וכו' זהו חשבון השנים מיום בריאת העולם ועד יום יציאת מצרים, לפי פירוש ה' ב, עמ' 82.
 171 נכתב ענו מעולם כלומר אשר בתורה, הכתיבה מאז ומעולם, נכתב בה שמשוה הוא ענו. 172 וידבר ה' וכו' ר"ל משה
 שנכתב עליו שהוא ענין, עליו כתיב בתורה מעולם וידבר ה' אל משה. 173 מתנת עולם לפי תנ' כי תשא ט' התורה... נותנה
 לכם במתנה (זהו שנאמר) 'ויתן אל משה'.